

УДК [712+711.4]:37+502.175(06)

ISBN 978-966-695-613-5

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

«КОЛЕСНІКОВСЬКІ ЧИТАННЯ»

19 листопада 2024 р.

Харків – 2024

УДК [712+711.4]:37+502.175(06)
К60

Редакційна колегія:

Олексійченко Н. О. – д-р с.-г. наук, проф., завідувач кафедри ландшафтного проєктування та садово-паркового мистецтва Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова;

Соколенко У. М. – канд. біол. наук, доц. кафедри ландшафтного проєктування та садово-паркового мистецтва Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова;

Подольхова М. О. – канд. с.-г. наук, завідувач лабораторії кафедри ландшафтного проєктування та садово-паркового мистецтва Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова.

*Рекомендовано до видання Вченою радою Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова,
протокол № 4 від 29 листопада 2024 р.*

Колесніковські читання : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Харків, К60 19 листоп. 2024 р. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, Луганськ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Дніпровськ. держ. аграр.-екон. ун-т [та ін. ; редкол.: Н. О. Олексійченко, У. М. Соколенко, М. О. Подольхова]. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2024. – 179 с.

ISBN 978-966-695-613-5

Розглядається широке коло питань, пов'язаних із підготовкою фахівців садово-паркового господарства, порушуються актуальні питання моніторингу урбоекосистем, відновлення та адаптації ландшафтних об'єктів у післявоєнній відбудові міст України. Особлива увага приділяється природоорієнтованим рішенням для розвитку міських екосистем та іншим сучасним заходам щодо адаптації до змін клімату в умовах урбосередовища.

УДК [712+711.4]:37+502.175(06)

ISBN 978-966-695-613-5

© Колектив авторів, 2024
© ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2024

Васильєва Т. В., Ковтун О. О. ДОСЛІДЖЕННЯ ПОПУЛЯЦІЇ <i>PISTIA STRATIOTES</i> L. (<i>ARACEAE</i>) У ПАРКУ САВИЦЬКОГО м. ОДЕСИ	29
Глухова С. А., Шиндер О. І., Михайлик С. М. ВИДИ ТА КУЛЬТИВАРИ РОДУ <i>COTONEASTER</i> (<i>ROSACEAE</i>) В ОЗЕЛЕНЕННІ СИРЕЦЬКОГО ДЕНДРОЛОГІЧНОГО ПАРКУ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ (м. КИЇВ).....	31
Гончаренко Я. В. АЕРОПАЛІНОМОНІТОРИНГ У РОЗРІЗІ ECOSYSTEM DISSERVICES ТА ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРИ ПРОЄКТУВАННІ САДОВО-ПАРКОВИХ ОБ'ЄКТІВ.....	34
Дерев'янка Т. В., Орловський О. В. МОНІТОРИНГ СТАНУ ДЕРЕВ В УРБОЦЕНОЗАХ м. ПОЛТАВА.....	37
Зайцева І. А. АНАЛІЗ СТАНУ НАСАДЖЕНЬ <i>COTINUS COGGYGRIA</i> SCOP. В УРБОЦЕНОЗАХ м. ДНІПРО.....	40
Мєшкова В. Л. ВИЯВЛЕННЯ ЧУЖОРІДНИХ ШКІДЛИВИХ КОМАХ ПІД ЧАС МОНІТОРИНГУ УРБОЕКОСИСТЕМ.....	42
Мікуліч Л. О., Скільська В. В. ВПЛИВ ЗАБРУДНЕННЯ ҐРУНТУ ФТОРИДАМИ НА ВМІСТ ХЛОРОФІЛІВ А І В ДЕЯКИХ ВИДІВ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН.....	45
Пліско Д. А., Дігавцова Л. Ю., Єрємєєва Т. Г., Яковенко А. МОНЕТАРНА ОЦІНКА ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ХАРКІВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ № 128 ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ».....	47
Пономарьова О. А., Грунський М. О., Тополов Є. О. ВИДОВИЙ СКЛАД ТА ЯКІСНИЙ СТАН ЖИВОПЛОТІВ м. ДНІПРО.....	50
Рибалка І. О., Мєзенцева С. І. ВИДОВИЙ СКЛАД ТА ЯКІСНИЙ СТАН НАСАДЖЕНЬ НА ДІЛЯНЦІ БІЛЯ вул. ЛІСНОЇ У с. ЛЕБЕДІВКА ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	52
Швець М. В., Кульбанська І. М. ФІТОСАНІТАРНИЙ МОНІТОРИНГ НАСАДЖЕНЬ БОТАНІЧНОГО САДУ ПОЛІСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В КОНТЕКСТІ ВІДБУДОВИ УРБОЕКОСИСТЕМ м. ЖИТОМИРА.....	55

АНАЛІЗ СТАНУ НАСАДЖЕНЬ *COTINUS COGGYGRIA* SCOP. В УРБООЦЕНОЗАХ м. ДНІПРО

ЗАЙЦЕВА І. А.,

доцент кафедри садово-паркового мистецтва та ландшафтного дизайну,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет, канд. біол. наук,
zaitseva.i.a@dsau.dp.ua

Скумпія звичайна, або шкіряста (*Cotinus coggygia* Scop., *Anacardiaceae* Lindl.) є цінним елементом міських зелених насаджень. «Перукове дерево» вважається в світі комерційною декоративною рослиною зі значним потенціалом використання не тільки в озелененні населених місць, але й у медицині, косметології, в якості харчової добавки (Matić et al., 2016). Крім визначних естетично-декоративних якостей, фітонцидних й інсектицидних властивостей скумпія звичайна відома як фітомеліоративна, ґрунто- та полезахисна рослина [3].

Мета даної роботи – проведення інвентаризації, оцінка життєвого стану, визначення рівня пошкодження листя комахами-філофагами дерев скумпії звичайної (*Cotinus coggygia* Scop.), що зростають локальними групами або у вигляді солітаріїв у різних типах насаджень правобережної частини м. Дніпро (Тунельна балка, острів Монастирський, парки ім. Т. Г. Шевченко і Новокодацький, сквер ім. І. Старова, проспект Науки, вул. Набережна Заводська, територія ж/м Червоний Камінь).

Обстеження дерев проводили протягом вегетаційного періоду 2021 р. Інвентаризацію здійснювали відповідно до з Інструкції з проведення технічної інвентаризації та паспортизації об'єктів благоустрою населених пунктів [1]. Висоту дерев вимірювали висотоміром Suunto PM 5/1520, діаметр штамбу – мірною вилою на висоті 1,3 м. Життєвий стан оцінювали за 5-ти бальною шкалою М. Ф. Левона (2008). Встановлювали приблизний вік дерев. Всього було обраховано 60 дерев *C. coggygia*.

Згідно з результатами досліджень вік дерев *C. coggygia* варіює від 7 до 33 років, середній вік складає 24 роки. Вік деяких дерев кущової форми визначити не вдалось (Тунельна балка, пр. Науки). Висота рослин змінюється від 6,0 м до 7,8 м. Діаметр штамбу коливається у межах 1,5–27,7 см.

Життєвий стан більшості дерев скумпії звичайної задовільний, без пригніченого росту з повноцінною листовою поверхнею. На вул. Набережна Заводська з інтенсивним рухом автомобільного транспорту (наведена інтенсивність руху складає 2568 авт./год.) навпроти потужного металургійного підприємства ПрАТ Дніпровський металургійний завод зростають дерева скумпії з пригніченим ростом; приріст поточного року відсутній; мають близько 75–80 % недіючої листової поверхні.

Для оцінки пошкодження листя скумпії філофагами за період дослідження було відібрано по 300 листків 4 рази з кожної ділянки з інтервалом у 2 тижні.

Середній рівень пошкодження склав 64,2 %. За типом пошкодження домінувала деформація листків, яку спричиняє листоблішка скумпієва (*Calophya rhois* Löw, 1877) – у середньому по всіх ділянках 90,1 % від усіх пошкоджених листків. Це інвазивний середземноморський вид [7], який розширив свій ареал на Центральну Європу, Велику Британію, Китай [5]. Вважається, що це відбувається завдяки потеплінню клімату [4]. Личинки листоблішки молодших віків сильно деформують листя скумпії. Можуть живитися на молодих пагонах, виділяючи багато медвяної роси, на якій розвиваються сажисті гриби [5]. У наших дослідях цього виявлено не було. Біологія виду вивчена недостатньо. Достовірно невідомо, де і в якій стадії розвитку зимує шкідник, скільки має генерацій на рік. У літературних джерелах є відомості про зимівлю в дорослому стані на хвойних деревах. Має одне або два покоління на рік. Всі ці питання потребують подальшого більш детального вивчення.

Крім деформації листків скумпії, зустрічались крайове об'їдання (6,4 % від усіх пошкоджених листків), скелетування (1,9 %) і мінування (1,6 %, відповідно), яке спричиняла міль-крихітка скумпієва (*Simplimorpha promissa* Staudinger, 1870).

Список використаних джерел:

1. Інструкція з проведення технічної інвентаризації та паспортизації об'єктів благоустрою населених пунктів: затв. наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 29.10.2012. № 550. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1937-12#Text>
2. Левон Ф. М. Зелені насадження в антропогенному трансформованому середовищі: монографія. Київ: Вид-во ННЦ ІАЕ, 2008. 364 с.
3. Оксантик В. М. Особливості введення експлантів *Cotinus coggygria* 'Royal purple' у культуру in vitro. *Автохтонні та інтродуковані рослини*. 2013. Вип. 9. С. 108–112. URL: <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0000125042>
4. Burckhardt D. Erstnachweis von *Calophya rhois* (Hemiptera, Psylloidea) aus der Schweiz – ein Blattfloh vom Perückenstrauch *Cotinus coggygria* (Sapindales, Anacardiaceae). *ENTOMO HELVETICA*. 2019. Vol. 12. Pp. 43–48.
5. Jerinic-Prodanovic D. Alien species of jumping plant lice (Hemiptera: Psylloidea) in Serbia. *International Symposium: Current Trends in Plant Protection*. 2012. Vol. 1. Pp. 555–560.
6. Matić S., Stanić S., Mihailović M., Bogojević D. *Cotinus coggygria* Scop.: An overview of its chemical constituents, pharmacological and toxicological potential. *Saudi Journal of Biological Sciences*. 2016. Vol. 23, Iss. 4. Pp. 452–461 doi: <https://doi.org/10.1016/j.sjbs.2015.05.012>
7. Seljak G. Jumping Plant-lice of Slovenia (Insecta: Hemiptera: Psylloidea). *Scopolia*. 2020. № 98. Pp. 1–224.